THE DAILY HEBREW JOURNAL

L. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $3.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

דער טאג פון ארבייט

צום פינף און דרייסיגסטן מאָהל אין דער געשיכטע פון דער אמעריקאנער ארבייטער בעוועגונג, ווערט היינט געפייערט דער טאג פון ארבייט — "לייבאר דעי".

דער טאג פון ארבייט איז היינט, אין אנערקענט ווערט ער נים נור פון די ארבייטער - מאסען, נאר עס היטען איהם אויך אב די ברייטע בעפעלקערונג. אפילו יענע, וועמענס אינטערעסען זענען אין געגענזאץ צו ארבייט אין ארבייטער יום טובים, אין אין דארין ליעגט אפשר זיין טראגעדיע — די גאנצע מאכטלאזיגקייט פון דער אמעריקאנער אין קאנאדער ארבייטער - בעוועגונג, וואו דער יום טוב ווערט אבגעהיט.

אין ארבייטער יום טוב איז קודם כל אן אויסדרוק פון ארבייטער סאלידאריטעט. דער אויסדרוק פון געמיינזאמע אינטערעסען, יענע אינטערעסען וועלכע ווייסען נים פון פאריטישע גרענעצען, אין שטייגען אריבער יעדע אבצווימונגען, אין דארום דער יום טוב פון אחדיים אין אלגעמיינען, און נעהמט ארום פערשידענע לענדער און פעלקער, דאס איז דער ערשטער מאי אין זיין דיזער יום טוב ווערט געפייערט, ווייסט מען אז דאס איז א יום טוב נים פון ליעבעס - ערקלעהרונגען, נאר א טאג פון רעכנונג, ווען די ארבייטער - מאסע ציהט אונטער אויהר חשבון מיט איהרע אונטערדריי - קער. אין גרייט זיך פאר א יאהר פון נייער טהעטיגקייט, וואס זאל פיהרען צום ציעל — איהר בעפרייאונג. איז טאקי דארום יענער יום טוב פון קייגעם נים קיין אנערקענטער, חזיק פון די ארבייטער - מאסען זעלבסט, ווייל ווער זויל עס אונטערשרייבען זיין אייגענעם טויט - אורטהייל.

ווי אנדערש איז אבער דער ערשטער מאנטאג פינ'ם חודש סעפטעמבער, וועלכער ווערט אבגעהיט פון די ברייטע אמעריקאנישע און קאנאדישע ארבייטער מאסען. עס איז דער טאג פון ברודער - ליעבע אבזוואהל די ליעבע איז בלויז מיט'ן מויל. און אויף טאגען ווערט די אונטערדריקונג פארגעזעצט גאנץ אונברהמנס'דיג. אלע פייערען דעם ארבייטער יום טוב, אבער דאס האלט נים צוריק פון מאכען בלוט - בעדער. הענגען ארבייטער מיהרער, און אנפיהרען אן ארגאניזירטע טהעטיגקייט, וואס שטרעבט די ארבייטער - ארגאניזאציעס צו פערניכטען, און אויך דיזע אלע מענשען די שונאים פינ'ם ארבייטער. פייערען היינט דעם טאג פון ארבייט, און מאכען איהר היינט קאמפלימענטען.

עס איז א שעהנער זויל דיזע ערשיינונג, אבער אויך גענוג טראגיש, און טראגישער איז עס נאך מיט דעם, וואס מען וויל עס נים איינזעהן.

וועט עס ווידער קומען צו א ברודער קריעג

אין דעם זכרון פון יעדען איינעם איז נאך פריש דער ברודער - קאמף, וואס איז פארגעקומען ביי די קאנאדער אידען, און די געזעלשאפטען פון דיזער ברודער - מחלוקה, אלע האבען עס בעדויערט, אלע האבען עס בעדויערט, אלע האבען איינגעזעהן די שעדליכקייט דערפון אין דאך געפונען מיר זיך יעצט ווידער איינ'ן שוועל פון א נייעם ברודער - קריעג. און אויך דאס מאהל צווישען די זעלבע עלעמענטען, אין צוליעב דערזעלבער אידעאלאזאכע — די קאנגרעס בעזיעונג.

די קאנגרעס - בעזיעונג האט אויפגעלעבט, א וועג ווערט יעצט גע־זוכט זיין אזוי דיזע אידעע, אין פערקערפערען אינ'ם לעבען. און ווידער האלט עס ביי א צוזאמענשטוים צווישען די פאלקס - עלעמענטען און די צייניסטישע פעדעראציע. טראען דעם וואס די קאנווענשאן פון דער לעצטער האט ערשט אין חודש יולי בעשלאסען, אז עס איז דער חיוב פון דער פעדעראציע זיך צו בעטהייליגען אינ'ם קאנגרעס.

טאראנטא איז יעצט דער צענטער פון דער קאנגרעס - בעזיעונג. און טאראנטא איז לעצטענס פארגעקומען א בעראטהונג אין וועלכער עס האבען זיך אויך בעטהייליגט די פעדעראציע - פערטרעטער. א רייהע בעשליסע זיי־נען אנגענומען געווארען, וועלכע ווערען אלע אויבערגעגעבען צו א רעפערענ־דום, אבשטימונג. און דאך האט די פעדעראציע יעצט ערקלערהרט, אז דאס אלעס איז נים "דעמאקראטיש. און זי מוז זיך צוריקציהען, אבזואהל עס איז נאך א הארבע פראגע, וועד־עס זינדיגט אין הארבע — וואס, וואס. דאס האט געזיהט געזאגט זיין דער יעצטער אדרומענט ארום געשטעלט צו ווערען פון דער פעדעראציע.

מיר ווילען יעצט נים אריינגעהן אין די אלע טענות, וואס איין צד שטעלט ארויס געגען דעם צווייטען, זיכער אין אבער, אז מען קען קומען צו א פערשטענדיגונג, אויב מען וויל בלוי, און וועט מען זיך נאר דערמאהנען אין די טרויעריגע ערזלטאטען ברודער - קאמף, וועט ווער קענען בעשליסען ביי זיך, נים צו ווילען קומען צו א פערשטענדיגונג.

די אונטערשיעדען צווישען ביידע צדדים זענען יעצט פיעל קלענערע ווי געזעזען. א וועג פאר איינגלייכונג איז יעצט פיעל לייכטער. און וועט מען נאר קיין עקשנות נים ווילען פיהרען, קען נים ווייט זיין דער טאג, ווען די קאנאדער אידען האבען א אידישען קאנגרעס.

וועט מען נאך אלעס פיהרען די עקשנות - פאליטיק, און פערארזאר מען א צווייטען ברודער - קריעג — עס ווילט זיך נים גלויבען דאס לעצטע.

איז מעגליך הארמאניע ?

פערשיעדענע זיך - ווידערשפרעכענדע בעריכטען קומען אן פון רוט לאנד, וועלכע ווייסען צו ערצעהלען אי פון דער געזינשטער איינגקייט און אויך וועגען דעם, אז עס ארגאניזירט זיך א נייע פארטיי, וואס שטרעבט אבצורייסען די הערשאפט פון דעם יעצטיגען ארבייטער און סאלדאטען ראטה, און אז דער לעצטער שווייגט אויך נים, און זעהט זיך אויך צו פער־פעסטיגען.

און וויל מען ווייסען אויף וועמענס זייט דער אמת איז, מוז מען עס וגבען אין די אזוייטע בעריכטען. אין די וועלכע דערצעהלען וועגען דעם קאמף פאר הערשאפט רעוואלוציאנס - בעגייסטערונג קען העכסטענס אנ - האלטען ביז וואנען דער בעשטעלטער ציעל ווערט פערווירקליכט, אין כל זמן דער ציעל פון דער רוסישער רעוואלוציע איז נים געווען דערגרייכט, האט מען אינ'ם מאמענט פון בעגייסטערונג געקענט פערקוקען אויף די פער־שיעדענע געזעלשאפטען אין די עלעמענטען פון דער רעוואלוציע. דער צא־ריזם ווייזט אבער אויס צו זיין שוין פאלשטענדיג בעזיעגט, און דער תהום צווישען די פערשיעדענע קלאסען, הויבט דארום שוין אן בולט און קלאהר צו ווערען.

אין דערצעהלען בעריכטען וועגען אן אזוינס געטראטענער הארמאניע אין רוסלאנד, איז עס בלויז א לפנים'דיגע, ווייל נאך די בעגייסטערונג מו, קומען דער קאמף פאר'ן ריזיב, דער קאמף פאר דעם צו וועמען עס זאלען גע־הערען די פרוכטען פון דער רעוואלוציאן.

ווי אזוי די פרייהייט האט זיך ענטוויקעלט אין רוסלאנד

פון גראף איליא טאלסטאי

(אידיש פון ח. ש.)

מיט דעם צוזאמענברוך פון דער ראמא־נאָוו דינאסטיע אין רוסלאנד איז אונ־טערגעגאנגען די שטארקסטע פעסטונג פונ'ם אבסאָלוטיזם. קיין איינצעלנע פון די אלע זיעגען אויף אירגענד וועלכע: "פראָנט" פון דער איצטיגער שרעקליכער מלחמה קען זיך פערגלייכען אין וויכטיגקייט מיט דעם מערקווירדיגען טריאומף פון דער רוסישער נאציאָנ. דאס איז געווען כמעט א בלוטלאָזע רע־וואָלוציע, און איז כמעט גאר נים געווען פאחדריים. 180 מיליאָן מענשען וועכ־בע זיינען ערשט נעכטען געווען שקלאפען פון איינער פון דער דעספאָטישסטער מאכט אויף דער וועלט זענען היינטיגען טאג פרייע בירגער פון א פרייעם רוס־לאנד.

דאָס איז נים בלויז דער טריאומף פון א נאציאָן, דאס איז דער זיעג פון א אידעאל, פון פרייהייט; און דערפאר איז דאס דער טריאומף פון דער גאנצער מענשהייט.

ווען מען וואָלט מיך געפרעגט: זענען עס די מזשיקעס וואָס האָבען אינסטי־נירט די דאָזיגע רעוואָלוציע? וואָלט איך געענטפערט ניין: אונזערע מוד־שיקעס האָבען נים נעראט קיין שטימע, זיי זיינען געווען געדולדיג, און אפאטיש אין זייערע פינסטערע ליידען.

זענען דאָס געווען די רוסישע אדעל־לייט? ניין: וואָרום טראצדעם וואָס זיי האָבען געוואוסט דאָס א סך נים ריכ־טיגע זאכען וועגען געטהאָלטען פון דעם קריסטליכען אידעאל, פון נים וויי־דערשפעניגען און האט דערפאר פערוואָר־פען און פעראכטעט דאָס געברויכען פון א יעדער פיזישער מאכט, און דערפאר האט ער נים מסכים געווען מיט קיי־איינגיגער פארמע פון רעגיערונג. וואָרום א רעגיערונג קען נים עקזיסטירען אָהן דער חילף פון מאכט.

אין לאמיר נים קיין מורא האָבען צו קוקען דער ליכטיגקייט אין די אויגען. לאמיר נים קיין מורא האָבען מודה צו זיין די חסרונות פון אונזערע מענשליכע אינסטיטוציעס, לאמיר עפענען אונ־זערע מחות ברייטער צו דעם ליכט פון אמת, און מיר וועלען דאן קענען זעהען פאר אונז אליין דאס מיר זיינען נים אייפ'ן דרך הישר און דאָס מיר זיינען פערבלאנדישעט געווארען.

די אורזאכען פון די מענשליכע אונגלי־קען זיינען טיעף איינגעוואָרצעלט אין די פעהלערען פון דער מענשליכער נאטור, אין זיינע אימפערפעקטע אינסטינקטען, און אין דער גרויסער שווערינקייט וואָס ער האט אין זיין קאמף צו בעפרייען זיך פון זיי. דער שטארקסטער און צום מערסטען פערניכטענדער אינסטינקט פון אלע איז דער אינסטינקט פון עגאָ־טיזם, און איידער דער דאָזיגער אינסטינקט איז פערניכטעט ווי אזוי קען מיר דען אפילו פרעטענדירען צו פרע דיגען ליעבשאפט, ברידערליכקייט אָדער די פרייהייט פון דער נשמה

דער דאָזיגער אינסטינקט ווען ער ווייזט זיך ארויס ביי אן איינציגען מענ־שען הופען מיר דאָס עגאָטיזם אָבער ווען דאָס בעווייזט זיך ביי א גאנצער נאציאָן דאן רופען מיר דאָס אן פאטריאטיזם, אָדער נאציאנאליזם.

און דאָס איז דער דאָזיגער אינסטינקט וועלכער סעפערירט פעלקער און טהיילט זיי פארגאנדער אין נאציאָנאליסטען, און דער דאָזיגער סענטימענט פון נאציאָ־נאליזם ווערט אנגעצונדען און פערהער־ליכט פון אלע רעגיערונגען פון דער וועלט און דער רעזולטאט איז דער קאמף פון דעם איינצעלנעם מענשען געגען דעם דאָזיגען סענטימענט ווערט באמת זעהר שווער, בלויז די יעניגע וועלכע זיינען דערגאנגען צו א העכערער מדרגה פון אידעאלען האָבען די מעגליכקייט צו קורגען א ברייטערען בליק און בעסער עהנען דעם דאָזיגען איבעל.

לעא טאלסטאי האט געגלויבט דאָס אונ לאנג ווי ארבייטען און רעגיערונגען הויסטירען איז דאָס אבשאפען פון מלחמה און אונמעגליכקייט. דעם דאָזיגען גלויבען האָט ער ארויסגעזאָגט אין דער עפענטליכקייט נאָך דער האאגער קאָנפע־רענץ. עס איז איבעראל בעוואוסט דאָס טאלסטאי האט נים געגלויבט דאָס מען קען ברענגען שלום דורך צוואנג. וואָרום לויט זיינע איבערצייגונגען איז צוואנג אן איבעל און איז דיאמעטריש אין געגענזאַץ צו ליעבשאפט און פריע־דען און דאָס פון אן איבעל קיינעם אָהל נים אויסקומען קיין גוטעס.

אן טראגעדיע וואָס עס איז אונמעגליך אבצושאפען מלחמה דורך אויסערליכע מיטלען, דאָך מוז עס אבגעשאפט ווערען. עס איז שוידערליך צו דענקען דאָס דיא מענשהייט וועט פאָרעצעען צו געהן אויף די פינסטערע וועגען פון דער פער־גאנגענהייט. אָבער וועלכעס איז דיא רפואה? און וואו איז דער דרך הישר?

דער ענטפער פון לעא טאלסטאי וואָס ער האט געגעבען איז געווען קלאָהר און בעשטימט. דער איינציגער בייצאר קומען אן איבעל איז דורך אויס רופען אין יעדען מענשען שהעטיגקייט פון דער העכסטער טוגענד פון דער מענש ליער ראסע, די טוגענד פון ליעבשאפט און זעלבסט פערלייענונג — און דיא דאָזיגע טהעטיגקייט קען בלויז דערגרייכט ווערען דורך דעם מיטעל פון אינדיווידו־עלער זעלבסט ענטוויקלונג. דאָס דאָ־זיגע איז אין איינקלאנג מיט די לעהרען פון קריסטוס און פון אלע גרעסטע חכמים פון דער וועלט

איך ווייס די גאנגבארע טענה אז אָס איז נים מעהר ווי אן אוטאָפיסטי־שער אידעאל וועלכער וועט קיינמאָהל נים פערווירקליכט ווערען. איך ווייס דאָס, אבער איך ווייס אויך דאָס ווען די חכמים פונ'ם מזרח וואָלטען נים געווען גע־זעהען דעם שטערען אויפ'ן הימעל וואָל־טען זיי אויך נים געווען געפונען קריס־טוס'ן און דערפאר זאָג איך, דאָס יעדער טריט צו אז אידעאל איז א טריט צו דער רעאליזירונג פון דעם אידעאל צו עטאלירען נאָטס קענינגטהום אויף דער ערד און צו דיזען אידעאל דארפען אלע אמטס קינדער שטרעבען. מיר קענען נים אוועקמאכען מיט'ן האנד די דאָזיגע בעלי־חלומות, וואָרום עס איז פון אזעלכע בעלי חלומות ווי קריסטוס, בודא, קאנפו־ציוס, סאָקראטעס, אין אנדערע פון וועל־מען די מענשליכע ראסע האט געקראָגען דעם גרעסטען און טייערסטען אינטע־לעקט און מאָראל אלס ירושה.

יעדער נאציאן האָט איהר איינגענע הים טאָריע, און האָט געהאט דורכצומאכען איהר איינגענעם קאמף נאָך פרייהייט. עס איז אמאָהל בעוואוסט דאָס טאלסטאי האָט נים געגלויבט דאָס מען קען ברענגען שלום דורך צוואנג. וואָרום לויט זיינע איבערצייגונגען איז צוואנג אן איבעל און איז דיאמעטריש אין געגענזאַץ צו ליעבשאפט און פריע־דען און דאָס פון אן איבעל קיינעם אָהל נים אויסקומען קיין גוטעס.

אן טראגעדיע וואָס עס איז אונמעגליך אבצושאפען מלחמה דורך אויסערליכע מיטלען, דאָך מוז עס אבגעשאפט ווערען. עס איז שוידערליך צו דענקען דאָס דיא מענשהייט וועט פאָרעצעען צו געהן אויף די פינסטערע וועגען פון דער פער־גאנגענהייט. אָבער וועלכעס איז דיא רפואה? און וואו איז דער דרך הישר?

דער ענטפער פון לעא טאלסטאי וואָס ער האט געגעבען איז געווען קלאָהר און בעשטימט. דער איינציגער בייצאר קומען אן איבעל איז דורך אויס רופען אין יעדען מענשען שהעטיגקייט פון דער העכסטער טוגענד פון דער מענש ליער ראסע, די טוגענד פון ליעבשאפט און זעלבסט פערלייענונג — און דיא דאָזיגע טהעטיגקייט קען בלויז דערגרייכט ווערען דורך דעם מיטעל פון אינדיווידו־עלער זעלבסט ענטוויקלונג. דאָס דאָ־זיגע איז אין איינקלאנג מיט די לעהרען פון קריסטוס און פון אלע גרעסטע חכמים פון דער וועלט

איך ווייס דאָס, אבער איך ווייס אויך דאָס איז נים מעהר ווי אן אוטאָפיסטי־שער אידעאל וועלכער וועט קיינמאָהל נים פערווירקליכט ווערען. איך ווייס דאָס, אבער איך ווייס אויך דאָס ווען די חכמים פונ'ם מזרח וואָלטען נים געווען גע־זעהען דעם שטערען אויפ'ן הימעל וואָל־טען זיי אויך נים געווען געפונען קריס־טוס'ן און דערפאר זאָג איך, דאָס יעדער טריט צו אז אידעאל איז א טריט צו דער רעאליזירונג פון דעם אידעאל צו עטאלירען נאָטס קענינגטהום אויף דער ערד און צו דיזען אידעאל דארפען אלע אמטס קינדער שטרעבען. מיר קענען נים אוועקמאכען מיט'ן האנד די דאָזיגע בעלי־חלומות, וואָרום עס איז פון אזעלכע בעלי חלומות ווי קריסטוס, בודא, קאנפו־ציוס, סאָקראטעס, אין אנדערע פון וועל־מען די מענשליכע ראסע האט געקראָגען דעם גרעסטען און טייערסטען אינטע־לעקט און מאָראל אלס ירושה.

יעדער נאציאן האָט איהר איינגענע הים טאָריע, און האָט געהאט דורכצומאכען איהר איינגענעם קאמף נאָך פרייהייט. עס איז אמאָהל בעוואוסט דאָס טאלסטאי האָט נים געגלויבט דאָס מען קען ברענגען שלום דורך צוואנג. וואָרום לויט זיינע איבערצייגונגען איז צוואנג אן איבעל און איז דיאמעטריש אין געגענזאַץ צו ליעבשאפט און פריע־דען און דאָס פון אן איבעל קיינעם אָהל נים אויסקומען קיין גוטעס.

אין דאָס איז דער דאָזיגער אינסטינקט וועלכער סעפערירט פעלקער און טהיילט זיי פארגאנדער אין נאציאָנאליסטען, און דער דאָזיגער סענטימענט פון נאציאָ־נאליזם ווערט אנגעצונדען און פערהער־ליכט פון אלע רעגיערונגען פון דער וועלט און דער רעזולטאט איז דער קאמף פון דעם איינצעלנעם מענשען געגען דעם דאָזיגען סענטימענט ווערט באמת זעהר שווער, בלויז די יעניגע וועלכע זיינען דערגאנגען צו א העכערער מדרגה פון אידעאלען האָבען די מעגליכקייט צו קורגען א ברייטערען בליק און בעסער עהנען דעם דאָזיגען איבעל.

לעא טאלסטאי האָט געגלויבט דאָס אונ לאנג ווי ארבייטען און רעגיערונגען הויסטירען איז דאָס אבשאפען פון מלחמה און אונמעגליכקייט. דעם דאָזיגען גלויבען האָט ער ארויסגעזאָגט אין דער עפענטליכקייט נאָך דער האאגער קאָנפע־רענץ. עס איז איבערא